

Inhoud

Inleiding

Het beste van Peru	4
Oud en nieuw	17
Een land van uitersten	19

Geschiedenis

Belangrijke data	22
Verdwenen rijken:	
Peru vóór de Inca's	27
De Inca's	35
De Spaanse verovering	43
Van kolonie tot republiek	55
Democratie, crises en opstanden	65

Karakteristieken

Een veranderende samenleving	75
Het dagelijks leven in de Andes	83
Stammen in het Amazone-gebied	87
De kunstnijverheid van Peru	93
Muziek en dans	99
De Peruaanse keuken	107
Op avontuur in de Andes	113
Fauna van de sierra	123

Thema's

Speuren naar het verleden	53
<i>Las tapadas</i>	63
Pottenbakkerskunst	97
Raften in de Andes	121
Oase van hoop	152
Sjamanen, toverdokters en welbevinden	166
Huallaga, de Cocavallei	176
De Cordillera Huayhuash	190
Reizen per rivierboot	212
Lodges in het oerwoud	218

Reizen door Peru

Inleiding	135
Lima	141
Het noordelijke kustgebied	159
De noordelijke sierra	173
De Callejón de Huaylas	183
De centrale sierra	195
Het noordelijke Amazone-gebied	205
Van Manú naar Maldonado	217
De zuidkust	225
Arequipa	241
Cuzco	253
De Heilige Vallei	267
Machu Picchu	275
Het Titicacameer	287

Wetenswaard		Kaarten	
Feesten en festivals	104	Peru	136
Begraven schatten	170	Lima	138
Vogels van het Amazone- woud	222	Het noordelijke kustgebied	160
Koloniale kunst en architectuur	250	Trujillo	162
Isla Taquile	296	De noordelijke sierra	174
		De Callejón De Huaylas	184
		Ayacucho	197
		De centrale sierra	198
		Het noordelijke Amazone- gebied	206
		Van Manú naar Maldonado	220
		De zuidkust	228
		Arequipa	243
		De omgeving van Arequipa	245
		Cuzco	254
		De Heilige Valle	268
		Machu Picchu	280
		Het Titicacameer	288
Reisinformatie			
Vervoer	300		
Accommodatie	303		
Activiteiten	315		
Praktische informatie	323		
Taal	331		
Lezenswaard	337		
<i>Voor een volledige inhoudsopgave van de Reisinformatie zie pagina 299.</i>			
Fotoverantwoording	339	Voorflap Peru	
Colofon	340	Achterflap Lima	
Index	341		

HET BESTE VAN PERU: TOPBEZIENS- WAARDIGHEDEN

Van oude ruïnes tot koloniale juweeltjes en van zandstranden tot majestueuze bergen: Peru biedt voor elk wat wils.

△ **Cañón del Colca.** Deze canyon in Peru is twee keer zo diep als de Grand Canyon in de VS en een van de grote natuurwonderen op aarde. De Cruz del Cóndor is een fantastische plek voor het observeren van de condors die hoog boven de canyon zweven. *Zie blz. 247.*

△ **Machu Picchu** lag eeuwenlang verscholen onder junglevegetatie. De oude Inca-nederzetting hoog in de Andes is een architectonisch kunststukje. *Zie blz. 275.*

△ **Noordkust.** Hier liggen de mooiste stranden van Peru, zoals Máncora, Punta Sal, Playa La Pena en Huanchaco, dat bekendstaat om zijn vissersbootjes van totora-riet. *Zie blz. 159.*

▽ **Cuzco.** De op grote hoogte gelegen stad die door de Inca's 'de navel van de wereld' werd genoemd, herbergt enkele van de indrukwekkendste koloniale gebouwen van het land. Ze rusten op fundamenten die nog door de Inca's zijn gelegd. *Zie blz. 253.*

△ **Monasterio de Santa Catalina.** Dit klooster, dat tot 1970 geen buitenstaanders binnen zijn poorten duldde, is een oase van rust te midden van de drukte van Arequipa. *Zie blz. 244.*

△ **Islas de los Uros.** De wonderbaarlijke drijvende eilanden op het Titicacameer gaan terug tot de pre-Inca-tijd. Ze zijn gemaakt van totora-riet, dat langzaam wegtrot en steeds vervangen moet worden. *Zie blz. 291.*

△ **Cordillera Blanca.** Deze bergketen is een van de mooiste gebieden in Zuid-Amerika voor trektochten. *Zie blz. 183.*

△ **Nazca-lijnen.** Deze enorme tekeningen van dieren en geometrische figuren, die 2000 jaar geleden in de woestijnbodem zijn geschraapt, behoren tot de grootste archeologische raadsels ter wereld. *Zie blz. 234.*

△ **Plaza Mayor, Lima.** Dit plein in Lima vormt het hart van de 'stad der koningen' die in 1535 door Francisco Pizarro werd gesticht. Aan het plein staan de kathedraal, het aartsbisshoppelijk paleis en het regeringspaleis. *Zie blz. 145.*

▷ **Kameelachtigen.** In Peru komen vier soorten kameelachtigen voor: lama's, alpaca's, guanaco's en vicuña's. *Zie blz. 123.*

HET BESTE VAN PERU: ANDERE HOOGTEPUNTEN

Met zijn verbluffend gevarieerde natuur, zijn bruisende mengelmoeies van culturen en zijn vele buitensportmogelijkheden weet Peru altijd weer te verrassen. Hier volgen onze tips.

HET MOOISTE NATUURSCOON

Het regenwoud. Het regenwoud van Peru, dat een oppervlak van circa 50 miljoen ha beslaat, behoort tot de soortenrijkste gebieden op aarde en is een bron van traditionele medicijnen. *Zie blz. 205.*

De Andes. De hoogste bergketen ter wereld na de Himalaya kent veel toppen met eeuwige sneeuw. *Zie blz. 113.*

De vulkanen. Veel vulkanen bij Arequipa zijn hoger dan 6000 m. De kraters bevatten kokende modder. *Zie blz. 241.*

Noordelijke stranden. De stranden bij Punta Sal en Máncora en in de omgeving van Tumbes bieden fonkelend, helder water, wit zand en palmbomen. *Zie blz. 168.*

Het Titicacameer is het hoogstgelegen bevaar-

Meisje uit het hoogland.

bare meer ter wereld. *Zie blz. 287.*

De kustwoestijn. De hoogste duinen op aarde en een barre kust vormen het terrein voor avontuurlijke sporten en de habitat van zee- en landdieren. *Zie blz. 225.*

De Cañón de Cotahuasi. Een van de diepste rivierdalen ter wereld, dat zich kan meten met de Cañón del Colca, maar nog afgelegener is. *Zie blz. 248.*

Warme bronnen. De Baños del Inca in Cajamarca en de warme bronnen in Chivay. *Zie blz. 178 en 247.*

Een wandelbrug door de kroonlaag van het Amazonewoud.

DE AVONTUURLIJKSTE BUITENSporten

Trekking. De Cordillera Blanca en de Cordillera Huayhuash bieden enkele van de mooiste trekkingroutes van Zuid-Amerika.

De Inca Trail. Dé wandelroute naar Machu Picchu: zwaar, maar schitterend.

Klimmen. In Peru liggen enkele van de hoogste bergen ter wereld, zoals de Huascarán (6768 m).

Wildwatervaren. Raften over stroomversnellingen en schitterende rustiger stukken op de Río Urubamba en de Apurímac nabij Cuzco.

Mountainbiken. Klassieke mountainbiketochten voeren door de Cordillera

Negra, de bergen bij Cuzco en de Colca- en de Cotahuasikloof in de buurt van Arequipa.

Kajakken. Een tocht op het heldere Titicacameer naar een van de unieke eilanden is een ervaring die u niet mag missen.

Surfen. De *surf breaks* voor de kust behoren tot de beste ter wereld. *Zie Op avontuur in de Andes (blz. 113-121)* voor meer informatie over buitensporten in Peru.

Paleiswacht.

DE MOOIESTE FEESTEN

Virgen de la Candelaria.

In februari brengen duizenden traditioneel geklede mensen in Puno met dans, muziek, optochten en vuurwerk een eerbetoon aan de schutspatroon van de stad. *Zie blz. 289.*

Inti Raymi. Het Feest van de Zon, dat elk jaar op 24 juni in Cuzco plaatsvindt, is misschien wel het grootste en kleurigste festival van het land. Het feest viert de terugkeer van de zon na de kortste dag. *Zie blz. 262.*

Carnaval. Carnaval wordt omstreeks half februari in

heel Peru gevierd, het uitbundigst in Cajamarca. *Zie blz. 175.*

Semana Santa. De Goede Week (maart of april) wordt gevierd met plechtige processies door de straten. Die in Ayacucho behoren tot de mooiste. *Zie blz. 196.*

Onafhankelijkheidsdag. Wordt op 28 en 29 juli in het hele land uitbundig gevierd. *Zie blz. 104.*

El Señor de los Milagros. Op 18, 19 en 28 oktober worden in Lima enorme processies gehouden voor deze zeer vereerde heilige. *Zie blz. 149.*

DE MOOIESTE NATIONALE PARKEN

Parque Nacional del Manú. Met 1.716.295 hectare is dit het grootste nationale park van Peru en een van de grootste ter wereld. Het regenwoud herbergt meer dan 1000 soorten vogels en 200 soorten zoogdieren en is het woongebied van zeven inheemse stammen. *Zie blz. 217.*

Geelvleugelara's in het Parque Nacional del Manú.

Parque Nacional Huascarán. Dit park van 340.000 hectare omvat een van de mooiste hooglandregio's en archeologische vindplaatsen van Peru. *Zie blz. 188.*

Reserva Nacional Pacaya-Samiria. Een gebied van 2 miljoen hectare met meren, rivieren en laaglandregenwoud, het domein van de zeldzame lamantijn, rivierdolfijnen en enorme anaconda's. *Zie blz. 213.*

Parque Nacional Cordillera Azul. Dit weinig bezochte park beschermt het noordelijke nevelwoud tussen de Andes en het laaglandregenwoud. Het is het woongebied van inheemse gemeenschappen. Er worden voortdurend nieuwe vogelsoorten ontdekt. *Zie blz. 177.*

Feest van de Virgen de la Candelaria in Puno.

DE LEUKSTE GEZINSATTRACTIES

De trein naar Machu Picchu. De trein uit Cuzco biedt een spectaculair reisalternatief naar de ruïnes als uw kinderen te klein zijn om de Inca Trail te lopen. *Zie blz. 278.*

Islas Ballestas. Neem een boot naar de Islas Ballestas, de Peruaanse Galápagoseilanden, om pinguïns, zeeleeuwen, zeehonden en pelikanen te observeren. *Zie blz. 229.*

Parque de las Leyendas. De dierentuin

van Lima in Pueblo Libre biedt een leuke kennismaking met de Peruaanse fauna van de drie ecologische hoofdzones: de kust, de bergen en het oerwoud. Er is ook een speeltuin. *Zie blz. 151.*

Stoomschip Yavari. Dit gerestaureerde Victoriaanse stoomschip is nu een drijvend museum. Loop rond en ontdek hoe het in delen vanuit Engeland werd overgebracht. *Zie blz. 291.*

Marinera-danseres.

STAMMEN IN HET AMAZONEGEBIED

Het bestaan van de indianen in het Amazonegebied is in de loop der eeuwen op vele manieren onder druk gezet: door gelukzoekers, missionarissen, oliemaatschappijen, de mondialisering. Verrassend genoeg zijn er nog steeds stammen die nauwelijks contact hebben met de buitenwereld.

De inheemse volken van de Amazone spelen al lange tijd een rol in de geschiedenis van Peru. Volgens de mondelinge overlevering van de Inca's zouden horden indianen uit het Amazonewoud, de Anti's, over de Andes zijn getrokken en de Inca-hoofdstad Cuzco hebben geplunderd. Waarschijnlijk is de Inca-vesting Pisac een buitenpost geweest die de hoofdstad tegen aanvallen van de junglestammen uit het oosten moest beschermen. Als ze geen oorlog voerden, dreven ze handel met elkaar. De Inca's ruilden stof, nijverheidsproducten en bronzen bijlen tegen goud, veren, tropische vruchten, hout, dierenhuiden en geneeskrachtige planten van de Anti's.

De verlokkingen van het goud

Na de ineenstorting van het Inca-rijk concentreerden de Spanjaarden zich op de exploitatie van de rijkdommen in de Andes en de kustgebieden; de Amazonevolken lieten ze met rust. De weinige expeditie naar het oerwoud verliepen meestal rampzalig. Een enkele keer stichtten de Spanjaar-

De Inca's noemden de oostelijke regio van hun 4500 km lange rijk 'Antisuyo' en duiden de stammen uit het oerwoud aan met de collectieve naam 'Anti's' ('oosterlingen'). Hiervan is wellicht de naam 'Andes' afgeleid.

den er steden, zoals in het gebied van de Noord-Peruaanse Shuar (door de Spanjaarden *jívaros* ofwel 'koppensnellers' genoemd), en probeerden ze de indianen via belasting steeds meer goud afhankelijk te maken. In 1599 kwamen de Shuar echter massaal in opstand, plunderden de steden en slachtten duizenden inwoners af. Vervolgens namen ze de Spaanse gouverneur gevangen, die toe-

Jívaro-man met zijn zoon.

vallig in het gebied was om belastingen te innen.

'Ze kleedden hem helemaal uit en bonden zijn handen en voeten vast. Terwijl sommigen zich vermaakten met het uitdelen van duizenden kastijdingen en beschimpingen, maakten anderen een groot vuur op de binnenplaats, waarin ze het goud smolten. Toen het in de smeltkroes was gesmolten, deden ze zijn mond met een bot open en zeiden dat ze wel eens wilden zien wanneer hij genoeg had. Ze goten het goud beetje bij beetje naar binnen en duwden het verder naar binnen met een ander bot. Toen zijn ingewanden het begaven onder de marteling, steeg er een gejuich en gelach op', aldus een koloniale kroniekschrijver.

Dergelijke overwinningen waren echter niet vaak weggelegd voor de stammen. Net als elders

REIZEN DOOR PERU

Een gedetailleerde gids van het hele land, waarbij de belangrijkste bestemmingen met een cijfer (of letter) zijn aangegeven op de kaartjes (bijvoorbeeld ❶).

Palacio Torre Tagle, Lima.

Het uitstippelen van een reisroute door Peru lijkt misschien geen eenvoudige opgave. Het land is vele malen groter en veel gevarieerder dan Nederland, en het Andesgebergte en Amazone-woud vormen indrukwekkende barrières. Niettemin zijn tochten die een halve eeuw geleden nog onmogelijk leken, nu gewoon haalbaar. Zo zijn alle grote steden in Peru per vliegtuig bereikbaar en worden

kleinere steden en dorpen aangedaan door langeafstandsbussen en vrachtauto's. Bovendien is de dreiging van de guerrillabeweging Sendero Luminoso (Lichtend Pad) zo goed als verdwenen en worden de meeste gebieden inmiddels als veilig beschouwd.

De meeste toeristen beginnen hun reis door Peru in Lima. Dit voormalige centrum van Spaans Zuid-Amerika kan bogen op prachtige koloniale bouwkunst en indrukwekkende musea met kunstschaten uit het hele land. De Carretera Panamericana, de pan-Amerikaanse snelweg, volgt de hele kust. Ten noorden van Lima voert hij naar de oude Chimú-vindplaats Chan Chan en ontspannen kuststeden zoals Trujillo, en ten zuiden van de hoofdstad voert de weg naar Nazca, waar een mysterieuze pre-Inca-cultuur reusachtige tekeningen in de bodem van de vlakte heeft gekerfd.

Een vlucht van veertig minuten brengt u in één keer van Lima naar het hart van de Andes en de Inca-hoofdstad Cuzco. Afgezien van de bezienswaardigheden die de stad zelf heeft te bieden, is Cuzco ook de uitvalsbasis voor een bezoek aan de Urubambavallei en de beroemdste vindplaats van het continent: Machu Picchu. De zuidelijke stad Arequipa, die in de schaduw van de met sneeuw bedekte Volcán Misti ligt, is een van de elegantste koloniale steden van Peru. Veel reizigers nemen vanuit Cuzco of Arequipa het vliegtuig of maken de populaire treinreis naar Puno aan de oever van het Titicacameer. Op de oevers en eilanden van het hoogst gelegen bevaarbare meer ter wereld wonen fascinerende inheemse gemeenschappen, die nog altijd met hun kano's van *totora*-riet het water op gaan.

Steeds meer toeristen bezoeken een gebied dat meer dan de helft van Peru's landoppervlak in beslag neemt: het Amazonebekken. In het noorden vormt de stad Iquitos de ideale uitvalsbasis voor tochten in het gebied. In het zuiden wacht het Parque Nacional del Manú, een van de meest ongerepte stukken regenwoud van Zuid-Amerika. □

Mancora.

Een andere prachtige kerk, de **Templo de la Compañía B** (ma.-za. 9.00-12.00 uur, zo. 11.00-13.00 uur) uit 1605, heeft een opvallende bewerkte façade van orangerode steen en een mooi, verguld altaar. Het interieur van deze jezuïeten-tempel bevat veel houtsnijwerk en 17e-eeuwse religieuze schilderijen.

Een paar straten verderop, in de Jirón 9 de Diciembre, staat de **Santo Domingo C** (mis dagelijks 7.00 en 18.00 uur). Binnen vindt u een rijkelijk met bladgoud versierd altaar, maar het werkelijke belang van deze renaissancekerk schuilt in zijn historische rol: de klokken in de kleine torens kondigden als eerste de onafhankelijkheid van Peru aan na de beslissende Slag bij Ayacucho. In de nabijgelegen Jirón Callao vindt u de **Iglesia de San Francisco de Paula** (mis dagelijks 7.00 uur, zo. 9.00 uur), die kan bogen op de mooiste gesneden kansel van Ayacucho.

Hoewel de Spaanse koloniale architectuur de trots van deze stad is, was Ayacucho ook voor veel precolumbiëaanse beschavingen een belangrijke plaats. Vijfhonderd jaar voor de Inca's heersten de Wari over het hoogland.

Sporen van hen en van andere volken zijn terug te vinden in het **Museo Hipólito Unanue D** (di.-zo. 9.00-17.00 uur), een onderdeel van het **Instituto Nacional de Cultura** in Avenida Independencia. De collectie van het museum loopt uiteen van steensnijwerk uit 1500 v.Chr. en ceremoniële kommen van de Wari tot textiel van de Chancay en steenwerk en keramiek van de Inca's.

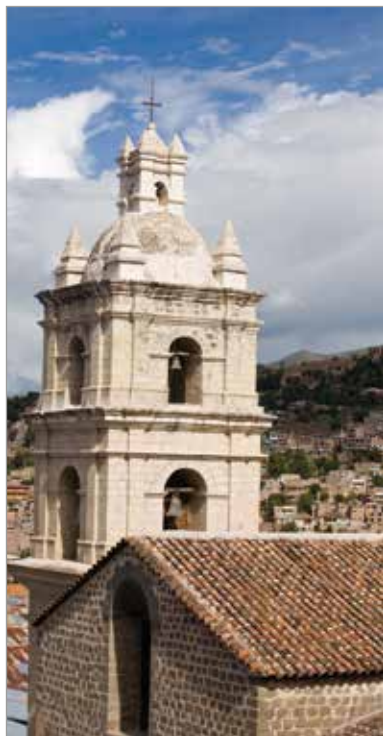
Ayacucho heeft nog verschillende andere musea die een bezoek waard zijn. Zo bezit het **Museo Joaquín López Antay** (ma.-za. 9.00-19.30 uur, zo. 9.30-12.30 uur) in de koloniale Casona Chacón (nu een bank) aan de Plaza Mayor de Huamanga een mooie verzameling lokale kunst en foto's van de stad en omgeving. De nabijgelegen **Casona Jáuregui**, eveneens een prachtig geproportioneerd 17e-eeuws herenhuis, huisvest tijdelijke exposities.

Het **Museo Mariscal Cáceres E** (ma.-vr. 9.00-13.00 en 15.00-17.00 uur, za. 9.00-13.00 uur), gevestigd in de sierlijke 17e-eeuwse **Casona Vivanco** in Jirón 28 de Julio, toont schilderijen en meubilair uit de koloniale tijd. Het museum is vernoemd naar Andrés Cáceres,

Straatkunst van bloembladjes tijdens de Goede Week in Ayacucho.

De toren van de kathedraal van Ayacucho.

REISINFORMATIE

Vervoer

Reizen naar Peru	300
Met het vliegtuig	300
Over land	300
Met de boot	300
Vervoer in Peru	300
Vanaf de luchthaven	300
Oriëntatie in Lima	300
Openbaar vervoer	301
Met de auto	301
Met het vliegtuig	302
Met de trein	302
Met de boot	302

Accommodatie

Het aanbod aan accommodatie	303
Hotelketens	303
Faciliteiten	303
Lodges en hacienda's	303
Jeugdherbergen	303
Kamperen	303
Lima	304
Het noordelijke kustgebied	305
De noordelijke sierra	307
De Callejón de Huaylas	307
De centrale sierra	307
Het noordelijke Amazonegebied	308
Van Manú naar Maldonado	310
De zuidkust	310
Arequipa en de Cañón del Colca	311
Cuzco en de Heilige Vallei	312
Het Titicacameer	314

Activiteiten

Kunst en cultuur	315
Theaters	315
Culturele centra	315
Kunst en antiek	315
Uitgaan	315
Livemuziek	315
Feestdagen en feesten	316
Bars en nachtclubs	317
Bioscopen	317
Sport	317
Sport kijken	317
Zelf sporten	318

Buitenactiviteiten	318
Paardrijden	318
Trektochten	318
Klimsport	318
Mountainbiken	318
Raften en kajakken	318
Sandboarden	318
Excursies	318
Nazca	319
Arequipa	319
Puno	319
Cuzco	319
Manu	320
Tambopata Reserva Nac.	320
Huaraz	320
Trujillo	320
Chachapoyas	320
Chiclayo	320
Cajamarca	320
Iquitos	320
Ayacucho	321
Winkelen	321
Het aanbod	321
Winkels en markten	321
Handwerk	321
Alpaca en leer	322
Goud en sieraden	322
Boeken	322

Praktische informatie

Adressen	323
Alarmnummers	323
Ambassades en consulaten	323
Douanevoorschriften	323
Elektriciteit	324
Entreegeld	324
Etiquette	324
Fotografie	324
Gehandicapte reizigers	325
Geldzaken	325
Gezondheid en medische zorg	325
Homoseksualiteit	327
Internet	327
Kinderen	327
Kleding	327
Klimaat	327
Maten en gewichten	328
Media	328
Openbare toiletten	328

Openingstijden	328
Post	328
Reisbudget	329
Religie	329
Studenten	329
Telecommunicatie	329
Tijdzone	329
Toeristische informatie	329
Veiligheid en criminaliteit	330
Zakenreizigers	330

Taal

Algemeen	331
Uitspraak	331
Basiskennis	331
Het alfabet	332
Begroetingen	332
Telefoongesprekken	332
Onderweg	332
In het hotel	332
In het restaurant	333
Geld	333
Kleuren	334
Winkelen	334
Toeristische attracties	334
Luchthaven/reisbureau	334
Getallen	335
Vervoer	335
Autorijden	335
Verkeerstekens	335
Noodgevallen	336
Gezondheid	336
Dagen van de week	336
Maanden van het jaar	336
Seizoenen	336
Tijd	336

Lezenswaard

Algemeen	337
Geschiedenis	337
Andere <i>Insight Guides</i>	337
Het Amazonegebied	338

Fotoverantwoording	339
Colofon	340
Index	341